

مردی که کتاب خواندن بهترین لذتش بود

زندگی، شخصیت، آثار و اندیشه‌های تربیتی

ناصر نادری شهید علامه مرتضی مطهری

در ایران کمتر کسی است که نام شهید مرتضی مطهری را نشنیده باشد؛ به‌ویژه که بعد از انقلاب اسلامی روز شهادت ایشان را «روز معلم» نامگذاری کرده‌اند. اگرچه استاد هیچ‌گاه در فضای آموزش و پرورش حضور رسمی نداشته است، اما به‌دلیل خلق آثار متعدد، خدمات ارزنده فرهنگی و نقش بنیادی در طراحی چارچوب نظری انقلاب اسلامی، «تماد و الگوی معلم» قلمداد شده است.

دریغ و هزاران دریغ که دشمنان کوردل، خیلی زود، وی را از جامعه فرهنگی ما گرفتند و دانه حسرتی جانکاه و بی‌پایان را در وجودمان کاشتند. آنچه در ادامه می‌آید، قطره‌ای است از اقیانوس وجود آن مرد بزرگ که عمدتاً از وبگاه www.mortezamotahari.com برداشت شده است.

با این کتاب چه کردی؟

یادم نمی‌رود، استاد مطهری کتابی را می‌خواست که شنیده بود منتشر شده است. گفت: «این کتاب را برای من پیدا کن!» گشتم و یک نسخه از آن را پیدا کردم. چهارصد صفحه بود. دو نسخه کپی گرفتم. یکی را به او دادم و یک نسخه پیش خودماند. شاید بیست روز بیشتر نگذشته بود که ایشان پرسید: «با آن کتاب چه کردی؟» گفتم: «گذاشته‌ام تا آن‌شاءالله سر وقت مطالعه کنم.»

دیدم استاد همه آن کتاب را خوانده، فصل به فصلش را تحلیل کرده و حدود سیصد و پنجاه نقطه ضعف از آن درآورده است!

شهید دکتر محمدجواد باهنر

خاطره چند

منتظر من بود

یادم هست یک بار برای دیدن دخترم به اصفهان رفته بودم. بعد از چند روز، با یکی از دوستانم به تهران برگشتم. نزدیک سحر بود که به خانه رسیدیم. وقتی وارد خانه شدم، دیدم همه بچه‌ها خواب‌اند، ولی آقا (استاد مطهری) بیدار است. چای حاضر کرده بود. میوه و شیرینی چیده و منتظر من بود. دوستم از دیدن این منظره تعجب کرد و گفت: «همه روحانیان این قدر خوب‌اند؟» همسر استاد

تفکر و هیجان

استاد در هنگام تدریس گاهی چنان در تفکر و هیجان غرق می‌شد که حتی سرمای شدید یا گرمای طاقت‌فرسای فضای جلسه را احساس نمی‌کرد و عاشقانه درس می‌داد. در طول مدت نزدیک به دوازده سال که در «مدرسه مروی» از محضرش بهره می‌جستم، هرگز سخنی که حاکی از خودستایی باشد، از ایشان نشنیدم. حجت‌الاسلام سیدمحمدباقر حجتی

در گذر زمان	۱۲۹۸	۱۳۱۰	۱۳۱۶	۱۳۳۱	۱۳۳۴	۱۳۴۶	۱۳۵۳
	تولد در فریمان از توابع مشهد	عزیمت به مشهد برای تحصیلات دینی	عزیمت به حوزه علمیه قم	عزیمت به تهران	تدریس در دانشکده الهیات دانشگاه تهران	مشارکت در تأسیس حسینیه ارشاد	ممنوع المنبر شدن از طرف رژیم پهلوی

اندیشه‌های تربیتی

حتی در عبادت

حالت روح را باید خیلی ملاحظه کرد؛ حتی در عبادت. عبادت هم اگر برای روح انسان جنبه زور و تحمیل داشته باشد، علاوه بر اینکه اثر نیک نمی‌بخشد، اثر سوء نیز می‌بخشد.

عامل ترس

عامل ترس عامل فرونشاندن است؛ عامل رشد دادن و پرورش دادن استعدادهای عالی نیست، ولی [در عین حال] عامل جلوگیری از رشد استعدادهای پست و پایین و عامل جلوگیری از طغیان‌هاست... شرط تربیت است، گو اینکه عامل تربیت نیست.

آگاهی کودک

کودک کاملاً باید آگاه باشد که تشویق یا تهدیدی که می‌شود برای چیست. اگر کودک نفهمد که برای چه تشویق می‌شود و به‌خصوص اگر نفهمد برای چه تهدید می‌شود، روحش به کلی مشوش می‌گردد.

تربیت معتدل

در جامعه به انسان‌های معتدل نیاز داریم؛ انسان‌هایی که نه اهل افراط باشند و نه تفریط. برای شکل‌دهی به چنین جامعه‌ای، به تربیت معتدل نیازمند هستیم.

جامعیت

منظور از جامعیت، همه‌جانبه‌نگری تعلیم و تربیت اسلامی به ماهیت انسان است. هیچ‌یک از جنبه‌های شخصیت انسان از نظر اسلام دور نمی‌ماند و هر کدام باید به رشد مقرر خود برسد.

نیازهای اصیل

در تعلیم و تربیت وظیفه داریم نیازهای اصیل ولی غیرقابل احساس مرتبی را به او بفهمانیم و در جهت تأمین و برطرف کردن آن‌ها بکوشیم. اگر تربیت صرفاً بر محور نیازهای محسوس و مادی قرار گیرد، آدمی از مرحله حیوانی خود فاصله زیادی نخواهد گرفت.

آثار

- اخلاق جنسی در غرب ● انسان در قرآن ● انسان کامل ● فطرت
- انسان و ایمان ● تعلیم و تربیت در اسلام ● تکامل اجتماعی انسان
- حکمت‌ها و اندرزها ● فلسفه اخلاق ● گفتارهای معنوی و...

برایت آب آوردم

دو ماه در تابستان ۵۷ به روستای شهرستانک رفتیم؛ روستای باصفایی بود، ولی نه آب داشت و نه برق. نه‌ری کوچک از نزدیکی محل اقامت ما رد می‌شد و شب‌ها چنان تاریک بود که باید فانوس همراه می‌بردیم.

ایشان (استاد مطهری) آنجا یکسره مشغول کار بود. کتاب «نهضت‌های اسلامی در صد ساله اخیر» را در همان‌جا نوشت. برای مدتی، تنها من که کلاس اول راهنمایی را تمام کرده بودم و خواهر کوچکم، همراهشان بودیم. متأثر از حالی که ایشان در نمازها داشت، ابراز علاقه کردم که نماز شب بخوانم.

یادم نمی‌رود لحظاتی را که متوجه شدم پدر کنارم است. ایشان نشسته بود و با محبت خاصی می‌گفت: «محمد جان! اگر دوست داری نماز شب بخوانی، برایت از نهر آب آورده‌ام!»

محمد مطهری، فرزند استاد

۱۳۵۸ ۱۲ اردیبهشت	۱۳۵۷ بهمن	۱۳۵۵
شهادت	عهده‌دار شدن مسئولیت کمیته استقبال از امام و عضویت در شورای عالی انقلاب	مسافرت به نجف و ملاقات با امام خمینی

